

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון א'שעה
ערב ש"ק פ' בראשית, מבה"ח מר-חשון
ה'תשפ"א

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חיילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וקיי"ח שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ב"ה

דבר מלכות

3

כעת מתחילה "עבודה גדולה" בשמחה / ב' קטעים בעין זיעקב הלך לדרכו"

זמן הגאולה

8

העז של הרבי / הזמן הנוכחי באור הגאולה

המעשה הוא העיקר

12

איש פשוט יכול לעורר אתעדל"ת בנשיא הדור / הוראות למעשה בפועל

יילחום מלחמת ה' - וינצח

13

יש לומר לגוי שאם יקח שטח מא"י יתחייב מיתה! / שלימות העם והארץ

כתב יד קודש

14

"זהנה פזוב מאוד" / צילום נדיר מהגהת כ"ק אד"ש מה"מ על שיחת ש"פ בר אשית התשמ"ט

יחי המלך

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213

סניף ארץ הקודש: ת.ד. 2025 כפר חב"ד, 60840 • טל': (03) 960-0667 • פקס: (03) 960-7219

דואר אלקטרוני: kuntres.yechi@gmail.com • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

כעת מתחילה "עבודה גדולה" בשמחה

כאשר מגיעים מ"זמן שמחתינו" ועוברים ל"ויעקב הלך לדרכו", עלולים לחשוב שמתחיל כעת זמן של עצב... ● אך הרמב"ם אומר, ש"השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת הא-ל שצוה בה עבודה גדולה היא", לכן, הגם שנמצאים כבר מחוץ ולאחרי "זמן שמחתינו" - אעפ"כ מתחילה "עבודה גדולה" בשמחה! ● אומרים ליהודי שכאשר מגיע תחלת חודש מר-חשון, ונפעל אצלו ה"ויעקב הלך לדרכו" - אין לו מה לפחד, כיון שגם אז אני נבראתי לשמש את קוני, ובמילא הקב"ה איתו, ואדרבה - דוקא המעשה - הוא העיקר ● ב' שיחות בענין "ויעקב הלך לדרכו": משיחת ש"פ בראשית ה'תשל"א (התוועדות ב'), ומשיחת ש"פ נח ה'תשד"מ - בלתי מוגה

תרגום ועריכה: מערכת "יחי המלך"

אך הרמב"ם אומר³, ש"השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת הא-ל שצוה בה עבודה גדולה היא"⁴, כלומר, בכל מצוה שיהודי עושה עליו להיות בשמחה, וזוהי "עבודה גדולה", וכיון שהקב"ה הרי זיכה את בני ישראל שכל מעשיהם יהיו קשורים לעבודת ה', כמ"ש⁵ "רצה הקב"ה לזכות את

א. כאשר מגיעים מ"זמן שמחתינו"¹ ועוברים ל"ויעקב הלך לדרכו"², עלולים לחשוב שמתחיל כעת זמן של עצב ("אומעדיקייט")...

(1) חה"ס (ויקרא כג, מ. וראה יל"ש עה"פ רמז רנד).
(2) ל' הכתוב - ויצא לב, ב.

וכמנהג הידוע שבמוצאי שמח"ת היו מכריזים: "ויעקב הלך לדרכו" - ראה אג"ק כ"ק אדמו"ר מוהר"י צ"ח"א ע' קצד. וראה גם לקו"ש חט"ו ע' 259 ואילך ובהנשמן שם. קונטרס ויעקב הלך לדרכו ה'תש"מ. ושם, אשר שלימות הענין ד'ויעקב הלך לדרכו" הוא אחרי סיום חודש תשרי - בהתחלת חודש חשון (ובזה גופא - אחרי ר"ח מר-חשון).

(3) בסוף הל' לולב - נת' בארוכה לפנ"ז בהתוועדות (שיחות-קודש תשל"א ח"א ע' 142 ואילך. לקו"ש ח"י"ז ע' 267 ואילך).

(4) ולהעיר שדין זה הובא ברמב"ם שם בהמשך לדיני שמחה (דבית השואבה) בחג הסוכות.

(5) מכות כג, רע"ב - במשנה.

לא היו כאלו צרות על עניני תורה ומצוות, מעולם לא אמרו על גוי שהוא יהודי, דבר הקשור עם גילוי-עריות ממש ונוגע לכל הדורות, ענין שבשבילו צריך להיות "יהרג ואל יעבור", והחושך מתגבר מרגע לרגע ("ווערט שטארקער און שטארקער!")¹¹

– אעפ"כ, ע"י עבודתנו עכשיו בשמחה של מצוה, יבואו ל"ישוב בשמים ישחק"¹¹ עוד בסיום זמן הגלות, בזמן ד"מאטו רגלין ברגלין"¹².

ומה שהחושך מתגבר, הרי על כך אמר כ"ק מו"ח אדמו"ר-¹³ משל מחושך הלילה: רואים שדוקא בסוף הלילה, קודם עליית עמוד השחר, מתגבר החושך במאוד (ודוקא אז מפציע השחר), עד"ז בנוגע להגאולה, ובעניננו: כיון שנמצאים כבר סמוך להגאולה, ורואים את כל הסימנים שבסוף מס' סוטה [באמת אין צורך לעיין שם, מספיק להביט ב"גרניץ' ווילג"¹⁴ ולראות איך ש"בת קמה באמה וכלה בחמותה" (ואין עכשיו הזמן להרבות "בשבחן" של ישראל¹⁵)] – לכן החושך גובר ומתחזק.

ג. נשאלת השאלה: מהיכן לוקחים כח לשוב את החושך?

– על-כך אומר הרמב"ם שבכל מצוה צריך להיות "מפזז ומכרכר" בכל עוז, כיון שיהודי הוא תמיד "לפני ה'!"

וכאשר יהודי יעשה את עבודתו בשמחה יקויים הפסוק "קץ שם לחשך"¹⁶, ו"ישוב בשמים ישחק"¹¹ על כל ה"רגשו גוים ולאומים יהגו"¹⁷, עד ל"גרים גרורים"¹⁸,

ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות", לכן, הגם שנמצאים כבר מחוץ ולאחרי "זמן שמחתינו" – אעפ"כ מתחילה "עבודה גדולה" בשמחה!

ומסיים הרמב"ם שם: "שנאמר⁶ והמלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה'", דהיינו, כשם שדוד המלך ה' "מפזז ומכרכר (בכל עוז) לפני ה'", כך גם אפי' אחד כזה שע"פ תורה הינו איש נכבד ביותר (כדוד המלך) – צריך להיות "מפזז ומכרכר (בכל עוז) לפני ה'".

וע"י שיהודי מתנהג באופן כזה – הוא מתקרב לדוד מלכא משיחא, ודוקא שמחה זו מביאה את מלכא משיחא.

ב. ולכאורה, הרי אמחז"ל "אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז"⁷, ואפילו כאשר הגמרא אומרת⁸ על הקב"ה ש"ישוב ומשחק עם לויתן", מבהירים מיד ש"מיום שחרב ביהמ"ק אין שחוק להקב"ה", ומוסיף התוס' שם⁹ שגם הענין ד"קא חייך ואמר נצחוני בני נצחוני"¹⁰ אינו אלא בדיחותא בעלמא – וכיצד תובעים מיהודי להיות בשמחה כנ"ל!?

ובפרט כשנמצאים בחושך כפול ומכופל גלות ובתקופה שלא ה' כמוה, שבה אומרים על עבדות גדולה שהיא "עצמאות" ועל גלות שלא ה' כמוה אומרים שזוהי "אתחלתא דגאולה",

[ואין פוצה פה ומצפצף, אלא אדרבה, מוסיפים ואומרים שזוהי "התקופה הגדולה", ועוד מדפיסים זאת בעיתונים וכו'! א"י, מה זאת-אומרת? – הרי מעולם

(11) תהלים ב, ד.
 (12) ל' הזהר – ח"ב רנח, א.
 (13) לקו"ד ח"א סח, א-ב.
 (14) איזור מפורסם במנהטן.
 (15) בלשון סגי נהור.
 (16) איוב כח, ג.
 (17) תהלים ב, א.

(6) ש"ב ו, טז.
 (7) ברכות לא, א.
 (8) ע"ז ג, ב.
 (9) ד"ה אין.

(10) ב"מ נט, ב. וראה תוס' ד"ה קא חייך ואמר נצחוני בני: "הכא מילתא דבדיחותא בעלמא הוא דאמר".

נשאר "חוב" לחודש כסלו, "ומעתה הפסיד כסלו שנגמרה בו המלאכה, אמר הקב"ה עלי לשלם, ומה שלם לו הקב"ה – חנוכת חשמונאי", שאירע בחודש כסלו –

"וכן מר-חשון עתיד הקב"ה לשלם לו" בחנוכת ביהמ"ק השלישי (ע"ד מה ששילמו לכסלו בחנוכת בית שני בחנוכה), ואדרבה – ביהמ"ק השלישי יהי "כפליים לתושי".

מזה רואים שבחודש מר-חשון ישנו צער גדול מכך שבזמנו נגמר בנינו של בית ראשון ואעפ"כ לא חנכוהו אז, וזהו צער אמיתי, והראי' ממה שאומרים ש"מרחשון עתיד הקב"ה לשלם לו".

ונמצא, שבחודש מר-חשון ישנו צער כבר אלפי שנים, מאז שנגמר בנין בית ראשון בחודש מר-חשון!

אמנם מקוים שבמהרה בימינו בחודש מר-חשון יכונן ביהמ"ק השלישי, ובדיוק המילים "במהרה בימינו": בחודש מר-חשון גופא הרי ישנם ימים רבים [.] – מקוים ומבקשים, שבית המקדש השלישי יתגלה לא בסוף החודש, אלא "במהרה בימינו" – היינו, בתחלת החודש, ואכן "נאו"!

אבל עכ"פ – עד שביהמ"ק השלישי יתגלה, מובן שבחודש מר-חשון ישנו צער גדול מכך שבזמנו נגמר בנין ביהמ"ק אך הוא לא נתחנך אז, זאת בנוסף להנ"ל שאין בו ימים טובים.

וא"כ, בחודש זה ישנה ירידה גדולה ביחס לחודש תשרי ה"מרובה במועדות".

ה. אעפ"כ כל חשבונות אלו אינם נוגעים ליהודי – כיון שהוא רק יודע ש"אני נבראתי לשמש את קוניי"²⁵, ושהקב"ה אומר ש"המעשה הוא העיקר"²⁶, וענין זה ישנו גם בחודש מר-חשון. ואדרבה: לא רק "גם" –

ויעברו "בשעתא חדא וברגעא חדא"¹⁹ מהחושך כפול ומכופל לאור הגדול, עד ל"והי' לך הוי' לאור עולם"²⁰,

בגאולה האמיתית והשלימה, בקרוב ממש.

* * *

ד. ההוראה משבת הראשון וראש חודש הראשון לאחר חודש תשרי:

היציאה²¹ מחודש תשרי והכניסה לחודש מר-חשון היא לכאורה ענין של ירידה, וכפי שנראה גם לאיש פשוט: בחודש תשרי ישנם מועדים, ולא סתם מועדים – אלא "מרובה במועדות"²², משא"כ חודש מר-חשון אין בו שום יום-טוב!

וכמדובר כמ"פ, בכל חודש ישנו יו"ט: בכסלו – חנוכה, וכיו"ב בכל שאר החדשים, ורק חודש אחד ויחיד יוצא מן הכלל שאין בו אפי' יו"ט אחד – חודש מר-חשון.

יתירה מזו, בחודש מר-חשון ישנו ענין של צער גדול:

מובא בילקוט²³, שבית המקדש הראשון נתחנך בחודש מר-חשון אך לא נפתח עד לחודש תשרי שלאחריו.

ומסיים בילקוט, שכפי שהי' במשכן שבנה משה – שנגמרה מלאכתו בחודש כסלו, אך העמידוהו רק בניסן²⁴ – ועקב כך

(18) ראה מס' עבודה-זרה שבהע' 8 – דובר ע"כ באריכות בהמשך ההתנועות (שיחוי"ק שם ע' 169 – בקשר עם החוק האומלל ד"מיהו יהודי) – נדפס ב"יחי המלך" רענן ע' 13 ואילך.

(19) זח"א ככט, א.

(20) ישע"י, ס, יט.

(21) ראה גם לקו"ש שבהערה 28.

(22) ב"י לטור או"ח סתצ"ב (ד"ה ומ"ש). שו"ע אדה"ז שם ס"ב. וראה הוספה לשו"ע אדה"ז (להר"נ מדובראוונא) או"ח סקל"א ס"ח.

(23) יל"ש מלכים א' רמז קפד.

(24) פקודי מ, א. פרש"י ר"פ שמיני.

(25) משנה וברייתא סוף קידושין.

(26) אבות פ"א מ"ז.

וא"כ, שואל היהודי – כיצד יכול לפעול ע"י עבודתו ב"חרון"?

ע"כ אומרים לו שגם יעקב בהליכתו לחרון פחד מלבן ועשו³³, אלא שהקב"ה הבטיח לו: "והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך גו"³⁴, וליעקב הי' איתו בחרון "פחד יצחק" ו"אלוקי אברהם"³⁵, עד שהקב"ה הבטיח ליעקב בהליכתו לחרון³⁶ "והי' זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה גו' ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך", זאת-אומרת, לא רק שהוא יתפשט ויכבוש את כל הארץ, אלא גם "זרעך" יעשו זאת! שזוהי הברכה הכי גדולה שאפשר לתת לאדם בכלל וליהודי בפרט, שגם זרעו יהיו כמותו³⁷.

ושמיעת הברכה מהקב"ה פעלה ש"וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם"³⁸, היות ו"משנתבשר בשורה טובה שהובטח בשמירה נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת"³⁹. כלומר, אף שיעקב הלך מ"ארץ מגורי אביו" לחרון, הוא ידע שהקב"ה איתו ושומר אותו, ועוד יותר – דוקא שם יתברך בברכות הכי גדולות.

ומזה מובנת ההוראה עתה:

כאשר מגיע תחלת חודש מר-חשון, ויהודי יוצא מחודש תשרי שמרובה במועדות כו' לעבוד עבודתו בעולם, ובכללות – העבודה של מעשה בפועל, ונפעל אצלו ה"ויעקב הלך לדרכו" – אין לו מה לפחד, כיון שגם אז "אני נבראתי לשמש את קוני", ובמילא הקב"ה איתו. ואדרבה –

אלא אז מתחילה העבודה העיקרית הקשורה למעשה בפועל בעולם, שהמעשה הוא העיקר – "ויעקב הלך לדרכו"².

[. .] ויתירה מזו²¹: בחודש מר-חשון מתחילה ונפתחת הדרך לסדר העבודה במשך השנה ב"המעשה הוא העיקר" ("ויעקב הלך לדרכו"), וכיון ש"כל ההתחלות קשות"²⁷ וצריכים אז לפרוץ ("דורכברעכן") את הדרך, לכן ניתוסף בחודש מר-חשון יותר כח לעשות את העבודה.

ועדיין יכול יהודי לשאול:

הרי²⁸ בפשטות הכתובים המצב ד"ויעקב הלך לדרכו" הוא ירידה לגבי המצב שלפני-זה, שאצל יעקב אבינו היתה לכאורה ירידה לגבי מצבו הקודם – לפני זה הי' ב"ארץ מגורי אביו"²⁹, יצחק ואברהם (שגם אבי אביו קרוי בשם אב, כפי שרשי" מפרש³⁰ בנוגע לשמו של יתרו "רעואל") בבאר שבע, ואח"כ "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה"³¹, "לחרון אף של מקום בעולם"³² – ללבן, שכמובן זהו מצב הפכי מהמצב (שהי' בזמן מאוחר יותר אצל יעקב) ד"וישב יעקב בארץ מגורי אביו".

(27) מכילתא (ופרשי"י) יתרו יט, ה.

(28) קטע זה והקטעים שאחריו – כן הוא בהנחה שלפנינו (סה"ש תשד"מ ח"א ע' 8-537). והסגנון כו' צע"ק. ואולי הכוונה: בפשט"מ הרי הי' אז עליו – מחורן לא"; אבל בדא"ח מוסבר שקאי על הירידה מחדש תשרי לעובדין דחול – ראה בארוכה לקו"ש חט"ו ויצא (ה) ע' 259 ואילך. ושם, דאע"פ שכבר הי' יעקב בהליכה לא", אבל עליו הי' עוד לברר את עשו כו', ולכן הי' צ"ל נתינת-כח מיוחדת ע"ז. ועד"ז בעבודת האדם הנ"ל. ועיל"ע.

(29) לשון הכתוב ר"פ וישב. וראה ס"פ תולדות ור"פ ויצא.

(30) ר"פ יתרו.

(31) ר"פ ויצא.

(32) פרשי"י סוף פ' נח. וראה לקו"ש שם ע' 260 הערה 11.

(33) פרשי"י עה"פ ויצא כח, טו.

(34) ויצא שם.

(35) שם לא, מב.

(36) שם כח, יד.

(37) תענית ו, רע"א. במדב"ר פ"ב, יב.

(38) ויצא כט, א.

(39) פרשי"י עה"פ.

שזה ימהר ויזרז יותר את ה"אחישנה"⁴² ד"עלה הפרוץ לפניהם"⁴³, ובחודש מר-חשון יבנה בית המקדש השלישי (כמש"כ בילקוט²³), ובזה גופא – במהרה בימינו, והולך ומוסיף ואור עוד בזמן הגלות בכל עניני תורה ומצות ובכל הענינים שיהודים זקוקים להם, ועוד בגלות יקויים "לכל בני ישראל ה' אור במושבותם"⁴⁴, עד שבקרוב ממש באה הגאולה האמיתית והשלימה, והגוים יביאו את בני ישראל לארץ ישראל כפי שמביאים מנחה בכלי טהור (כמ"ש בהפטרה דפרשתנו⁴⁵), ובעגלא דידן.

(42) ישעי' ס, כב. סנהדרין צח, א.

(43) מיכה ב, יג. ב"ר פפ"ה יד וברש"י שם. אגדת בראשית ספס"ג.

(44) כמ"ש בגלות מצרים – בא י, כג.

(45) שבת ר"ח – ישעי' סו, כ.

דוקא המעשה הוא העיקר.

עד שדוקא כאשר עושה את עבודתו במעשה בפועל בעולם (החל מחודש מר-חשון) הוא מתברך בכל הברכות, עד לברכה גם על "זרעך", כמאחז"ל⁴⁰ ש"עיקר תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים", "מאי פירי – מצוות"⁴¹.

ו. ההוראה מכל האמור [בנוגע למעשה בפועל]:

בעמדנו בשבת הראשון וראש חודש הראשון לאחרי חודש תשרי, כאשר מתחלת הכניסה לעבודה במעשה בפועל בעולם, "זיעקב הלך לדרכו" – יש לקבל החלטות טובות, לא רק במחשבה ודיבור, אלא בעיקר במעשה בפועל, בנוגע לעבודה בזמן הבא, ולעשות זאת עד לאופן ד"ופרצת",

(40) פרש"י ריש פ' נח (מב"ר פ"ל, ו).

(41) סוטה מו, סע"א.

מדור ה"דבר מלכות" מוקדש

לזכות האשה רייזל פרומא בת חי' רחל שתחי'

ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומא וזוגתו חיה מושקא בת מרים שיחיו

וילדיהם רחל בת חיה מושקא, לאה שרה בת חיה מושקא, וישראל רחמים בן חיה מושקא שיחיו

ולזכות הנא לאה בת חי' רחל, עדינה בת חי' רחל, מרים בת חי' רחל, וצבי בן חי' רחל שיחיו

המשך השיחה מעמוד 13:

יתירה מזו: גוי העובר על אחת משבע מצוות בני-נח – "חייב מיתה", במילא, אדרבה: כשהוא נשמר מגזילה – רק אז הוא נשאר חי ולא מחוייב מיתה.

ולא כפי שטוענים ה"רודפי שלום", שכשארץ ישראל אינה אצל הגוי – זוהי רעה עבורו, אלא בדיוק להיפך, דווקא כשלא מביאים לו את ארץ ישראל – זוהי טובה עבורו, היות וכך הוא נשאר חי.

ואי אפשר לצאת ידי-חובה כלפי הגוי בחלק אחד מארץ ישראל, כי זה נוגע לכל ארץ ישראל על כל גבולותי, ואפי' כשמדובר על חלק אחד בלבד – באם הגוי דר שם הרי זה ענין של גזילה, כנ"ל.

(משיחת ש"פ בראשית ה'תש"ל – בלתי מוגה)

העז של הרבי

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

א. בשמחת תורה תרצ"ז¹ אמר הרבי² לאחד האברכים:

"צריכה להיות ישיבה, וצריכים להשתדל בזה ועם מסירת נפש. שהרי תמימים הם בניו של האבא ("דעם טאטנס קינדער"³), וצריך להיות להם מסירות נפש כדי למלא את הכוונה של האבא.

ואיזו מס"נ - מסירות נפש של אברהם אבינו. לא של רבי עקיבא אשר חיפש מס"נ "מתי בוא לידי ואקיימנו"⁴, אלא מס"נ דאברהם אבינו שלא חיפש מס"נ, אלא ענינו הי' למלאות את רצון הקב"ה, ואם צריך לשם כך למסור את הנפש ולקפוץ אל האש הוא הי' מוכן, אך לא זה הי' ענינו. וזהו מה שדורשים מהתמימים - מס"נ דאברהם אבינו.

ומה שנשאלת השאלה: מה יהי' עם פרנסה? על כך אומרים אצל חסידים אימרה - משל מעז, שכאשר העז שוברת בעצמה את הכלי שממנה אוכלת, צריך בעל הבית לקנות עבורה כלי אחר. אבל העז אינה דואגת כלל, היא יודעת שיש לה בעה"ב ועליו להעמיד לה את צרכי".

עד כאן תוכן לשון הרב בשמח"ת תרצ"ז.

ב. כפי הנראה, אותו אברך שאליו דיבר הרבי היתה לו ישיבה במקום מגוריו, ואם-כן אינו מובן מה שהרבי אמר לו "צריכה להיות ישיבה" בלשון הוראה, הרי כבר ישנה? הרבי הרי לא התכוון לתת לו יישר כח סתם על כך שישנה ישיבה, אלא אמר ש"צריכה להיות ישיבה" בלשון הוראה, ואם-כן מהי ההוראה בזה?

מכך ראי' שיכולה להיות מציאות כזו אשר תהי' ישיבה במקום מסויים, ולמרות זאת החסרון בה יהי' כה גדול עד שכל מציאות הישיבה תחסר, וזקוקים לומר ש"צריכה להיות ישיבה".

ולכאורה הרי הוא נמצא במקום, ויודע בודאי את מצב הישיבה כפי שהיא, ומדוע זקוקים לומר לו זאת?

אלא מכאן אנו רואים, שתתכן מציאות שכל מציאות הישיבה תחסר, ומצד הענין ד' "על כל פשעים תכסה אהבה"⁵, היינו מצד אהבת עצמו, הוא לא ירגיש זאת כלל עד שיצטרפו לומר לו שכעת יש להתחיל לעשות ישיבה. וכאשר יאמרו לו זאת, יתחיל להביט ולבחון את

3) ראה בנוסח ברכת כ"ק אד"ש מה"מ בערב יוהכ"פ ה'תשי"ב להתל' שי', לפני כל נדרי (שיחות קודש תשי"ב (הוצאה חדשה) ע' 9): "איר לערנט דאך אין דעם רבי'נס ישיבה, זייט איר דאך דעם רבי'נס קינדער".

4) ברכות סא, ב. וראה סה"מ תרח"ץ ע' קע. וש"נ. וראה גם שיחות קודש שנת ה'שית ע' 8.

1) אודות שמח"ת תרצ"ז דיבר כ"ק אד"ש מה"מ בהתוועדות הא' בשבת זו, ובראשיתה אמר (תרגום חפשי): "לפני 20 שנה, שמח"ת תרצ"ז, היתה אותה הקביעות כבשנה זו, והרבי התוועד אז פעמים רבות. בכלל ההתוועדויות של אותה שנה היו עם גילוי".

2) בסה"ש ה'תרצ"ו - חורף ה'ש"ת לפנינו ליתא.

הענינים החסרים, וירתם בעצמו כדי לעשות ישיבה.

ומה ששואלים: הרי לעשות ישיבה כפי שצריכה להיות ישיבה, זה כרוך בכמה וכמה קשיים?

על כך ממשיך הרבי: "וצריכים להשתדל בזה והשתדלות במסירת נפש", וכאשר תהי מס"נ יסורו כל הקשיים!

כיצד מגלים ומוציאים ממנו מס"נ ביום רגיל?

ומה שקשה – מהיכן יקח מס"נ פתאום באמצע השבוע ("אין א פשוט'ן מיטוואך")? מילא ראש השנה ויו"כ, ובפרט בתפלת נעילה, יש לכל בני ישראל מס"נ, אבל אתה ניגש אליו ביום רגיל ותובע ממנו מס"נ – כיצד מגלים ומוציאים ממנו מס"נ ביום רגיל ("א פשוט'ן טאג")?

על כך מבהיר הרבי בהמשך: "שהרי תמימים הם הבנים של האבא, וצריך להיות להם מס"נ כדי למלא את הכוונה של האבא". זאת אומרת, זה לא מגיע מכוחותיו הפרטיים, אלא מצד זה שהוא תמים ועוסק בענין של הרבי לעשות ישיבה, ומצד המשלח יש ביכולתו לגלות ולהוציא מעצמו מס"נ ביום רגיל, שיהי' מסור ונתון ("איבערגעגעבן") לגמרי לשליחותו, וכאשר הדבר יהי' נוגע לו וימסור נפשו על זה – יעמוד בכל הקשיים.

ובנוגע לשאלה – הרי עליו לעשות ענין מסודר, שלשם כך נדרשים טעם ודעת וכחות פנימיים, ואיך יכול לעבוד במס"נ, דהיינו לעמוד בתנועה של ביטול מציאותו במסירה ונתינה לענין השליחות כדי למלא את כוונת המשלח ולהפסיד לגמרי את מציאותו, בה בשעה שלצורך עבודתו הוא מוכרח להשתמש בטעם ודעת?

לזאת מבהיר הרבי בהמשך דבריו: "ואיזו מס"נ – מס"נ דאברהם אבינו... שלא חיפש כלל מס"נ, ענינו הי' למלא את רצון ה'; אם יש צורך במס"נ וקפיצה אל תוך האש – הוא מוכן לזה, אך לא זהו ענינו".

זאת-אומרת, לא דורשים ממנו לעמוד בתנועה של מס"נ, תנועה של יציאה מטעם ודעת, שזו אכן סתירה לעבודה (ע"פ טו"ד) – אלא תובעים ממנו שיהי' מסור ונתון לגמרי ("אינגאנצן איבערגעגעבן") לעבודה שהטילו עליו, והמסירה ונתינה לענין זה צריכה להיות לא רק בכחותיו הגלויים אלא עד עצם נפשו ועד בכלל. שאזי המס"נ אינה סתירה לעבודה אשר צריכה להעשות בטעם ודעת, ואדרבה, מצד זה שהוא מסור ונתון לענין בכל עצם נפשו, הנה כל כח שנדרש לעבודה – יעבוד הכח בכל יכלתו.

וכאשר יעסוק בענין זה במס"נ, יעבדו כל הכחות בלי גבול ובמילא יראה בשכלו את כל החסרונות שהיו עד עתה, גם אלו שבמבט שטחי הוא לא הבחין בהם, וגם יראה את אופני התיקון, ומצד המס"נ הוא יעמוד בכל הקשיים והמניעות.

וכאשר יעבדו באופן כזה, מבטיח הרבי בהמשך שיחתו הנ"ל: "העז אין לה כלל מה לדאוג, היא יודעת שיש לה בעה"ב ועליו להמציא לה את צרכי", שהרי כאשר הוא מסור ונתון אל הרבי לגמרי ואין לו שום מציאות משלו, הוא לא יותר מאשר "עז של הרבי" ("דעם

רבי'נס א ציג") – צריך אז בעל הבית לספק את צרכי העז, והרי לבעל הבית אין קשיים כלל, יש לו בודאי פרנסה, ועאכו"כ העז שהרי "אסור לטעום עד שיתן לבהמתו"⁶, והרבי יעניק לו לפי כוחותיו הוא – של הרבי, בלי גבול, הן במילוי שליחותו והן בעניניו הפרטיים.

ובאם רוצים לקבל את ההצלחה כפי שהיא מצד כחותיו של הרבי, הדרך היחידה לכך היא – מס"נ: אם פועלים לפי הכחות הפרטיים, לפי היכולת, לפי הרצון וכפי מדת ההבנה, אי אפשר לדרוש מהרבי שיתן לפי כוחותיו הוא, משא"כ במס"נ – הוא "עז" שכל צרכיו מוטלים על הבעה"ב.

כשהוא מתקשר לרבי יש לו את הכוחות של הרבי

ב. הענין בכללות:

כל אחד צריך להתמסר ("זיך איבערגעבן") לעניניו של הרבי, ישיבות וכדו'. ואפילו אם יש אצלו כבר ישיבה, עליו לדעת שיתכן שהישיבה עדיין אינה קיימת והוא אינו מבחין בכך, וכאשר הענין יהי' נוגע לו – אזי יבחין בחסרונות, וגם באופן התיקון כיצד אפשר להתגבר על כל הקשיים. היות וכשהענין נוגע, מוצאים סוגים שונים של סברות שבאופן הרגיל לא שייך לתפורס סברות אלו.

– כשהרבי (מהורש"ב) נ"ע ואחיו (הרז"א) עוד היו ילדים, הם למדו פעם בענין אמה העבר'י, ונתקשו בענין מסויים. בינתיים נכנס אביהם אדמו"ר המהר"ש והסביר להם את כל הענין, ודרך אגב אמר שכבר שנים רבות לא למד סוגיא זו.

כאשר סיים להסביר את הענין, הוסיף ואמר: איך שייך שאמה העבר'י, ילדה פשוטה – שהיא בודאי עוד קטנה, שהרי נערה כבר אינה יכולה להיות אמה⁷ – תמציא טענות כאלו של ראשונים, גאונים, אמוראים ותנאים?

ויישב זאת הרבי מהר"ש: כאשר הענין נוגע, יכול כל אחד להמציא במוחו אפילו סברא של תנא!⁸

וכך גם בעניננו: כאשר הענין יהי' נוגע לו ויהי' מסור ונתון לזה, הרי לבד זאת שכתוצאה מכך יראה כל ענין לאמיתתו ויעבוד באופן אחר לגמרי – הוא יתקשר אז עם הרבי, ויהיו לו את הכוחות של הרבי, והרי זו הצלחה באופן אחר לגמרי.

בדיוק כפי שבכניסתו ליחידות להתאונן על איזה ענין, והרבי מברכו, ומכל-שכן כשהרבי נותן לו הבטחה, הרי ברור לו שהענין יקויים, ללא הבט על כל המניעות והעיכובים שישנם בזה, ואפילו כשמדובר בענין שאין לו מקום בטבע כלל, מכל-מקום הוא בטוח בזה, משום שכל המניעות אינם קיימות מצדו של הרבי!

– אותו דבר צ"ל בטוח, שכאשר הוא עוסק בענין של הרבי, ועושה זאת במסירה ונתינה ובמס"נ, וכנ"ל שאפי' כשיש לו ישיבה יכול להיות שחסר לגמרי ואינו מבחין בזה כו' עד שסוף סוף יכיר כו' אף שלכאו' אינו בערכו – עליו לבטוח שהענין יצליח, כי מאחר שעוסק

(7) פרש"י משפטים כא, יא – מקידושין ד, א. ועוד. (8) ראה גם לקו"ש חכ"ג ע' 454. היום יום – ט' ובלקו"ש שבהערה הבאה: שפחה ואמה .. שפחה ועבד אלול. כנעני.

בזה מתוך מס"נ ומסירה ונתניה לרבי, מקבל את כחותיו של הרבי, שמצדו אין כל קשיים ומניעות, ובמילא עליו לבטוח בהצלחתו.

וההצלחה שהרבי משפיע לו אינה רק בעניני השליחות, אלא גם בעניניו הפרטים, שהרי הוא אינו מציאות בפני עצמו, אלא "עז" ("ער איז א ציג"), ומזונותיו על בעליו.

אמנם, עבודתו צריכה להיות "שלא על מנת לקבל פרס"⁹ כדי להצליח בעניניו הפרטים, שהרי אז¹⁰ הוא מציאות בפני עצמו ואינו מסור ונתון לענין, אלא עבודתו צריכה להיות בקבלת עול ובמס"נ, והיינו שעל עצמו אינו חושב כלל, רק על מילוי השליחות, שאזי הוא כמו "עז".

אולם אין הכוונה שיעבוד בקבלת עול בלבד ללא כל חיות, מאחר שכאשר עושה את עבודתו בקבלת עול ואין לו בזה שום חיות, הוא עושה זאת בכיווץ ולא בהרחבה, אלא עליו לעשותה עם חיות שאזי יעסוק בה בהרחבה.

וע"ד המדובר לעיל, שמוכרחים טעם ודעת לצורך העבודה ואין זה סותר לתנועה דמס"נ, מכיון שזו לא המס"נ דר' עקיבא אלא מס"נ דאברהם אבינו, שלא חיפש כלל מס"נ אלא כל ענינו הי' מילוי שליחותו, ובמילא הוא משתמש לכך בכל הכחות, גם טעם ודעת כפי הנדרש לצורך העבודה.

(משיחת ש"פ בראשית, מבה"ח מר-חשון ה'תשי"ז - התוועדות הב' - בלתי מוגה)

(10) אם אינו "שלא ע"מ כו".

(9) ראה אבות פ"א מ"ג.

המשך השיחה מעמוד 12:

ד. [.] ויה"ר שע"י הדיבור הראוי של בני ישראל, שהם מביעים זאת בגלוי - יתגלה דיבורו של הקב"ה בכל העולם, "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר"⁶, שאע"פ שזה שייך להקב"ה, בכ"ז נהי' יהודי שותף להקב"ה במעשה בראשית (כמ"ש בגמרא⁷ בנוגע להאומר ויכולו ביום השבת), במילא הוא נהי' שותף גם בהענין דגילוי דיבורו של הקב"ה במעשה בראשית - עי"ז שדיבורו של האדם הוא כראוי, הרי זה נהי' כלי ל"ונגלה גו' כי פי ה' דיבר".

ובפשטות, שכאשר בני ישראל צועקים בדיבור "ווי וואנט משיח נאו", והקב"ה הרי בודאי חפץ בכך, אזי "מי מעכב?"! - "שאור שבעיסה"⁸! אבל ביום השבת מתבטלים הרי כל המנגדים כו' (כמו שאומרים ב"כגוונא"), במילא אפשר אז לפעול שיהי' "משיח נאו"!

- "וארו עם ענני שמיא"⁹ לארץ הקודש, ושמה גופא בבית המקדש, ותיכף ומיד ממש, כך שבר"ח חשון יקריבו את הקרבנות דראש חודש כמצות רצוניך¹⁰ בביהמ"ק השלישי, וכאשר משיח בא "נאו", היום, יהיו גם הד' ימי ביקור¹¹ (עכ"פ עד יום ב' דר"ח חשון),

בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ומתוך שמחה וטוב לבב.

(תרגום חפשי משיחת ש"פ בראשית ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

(9) דניאל ז, יג. סנהדרין צח, א.

(6) ישע"י מ, ה.

(10) כלשון תפלת מוסף. וראה תו"ח ויחי צה, א

(7) שבת קיט, ב. שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רסח.

ואילך. המשך וככה תרל"ז פ"ז ואילך.

(8) ברכות יז, רע"א.

(11) ראה רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"א ה"ט.

איש פשוט יכול לעורר אתעדל"ת בנשיא הדור

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך"

א. הרי רוצים לקשר כל ענין עם הגאולה [..], ובכן מצינו סיפור שאירע עם הצמח צדק ואדמו"ר המהר"ש בנוגע לענין הגאולה:

אדמו"ר המהר"ש¹ נכנס פעם לאביו, הצמח צדק, ושאלו: היכן קיום ה"קץ" שנאמר על השנה ההיא (תר"ח²)? השיב לו הצמח צדק שהדפיסו (באותה שנה) את הלוקטי-תורה (שזוהו גילוי משיח). ועל-כך אמר כ"ק אדמו"ר מהר"ש: אבל רוצים את משיח **כפשוטו**³!

רואים מכאן, איך שהצמח צדק אשר ה' הנשיא [בדורו] דיבר לפי דרגתו הוא (ולכן אמר שנדפס הלוק"ת), וביחד עם זה רצה שתהי' דוקא אתערותא דלתתא מצד וע"פ דרגת המטה (שרוצים את משיח כפשוטו), ושדוקא זה יפעל את הענין.

ב. מדוע מספרים לנו מעשה זה?

בכדי ללמד כאו"א, שבכדי לעורר אתערותא דלתתא הנ"ל אצל הנשיא בפועל (הצ"צ), אין זקוקים בשביל זה לנשיא בכח דוקא (הרבי מהר"ש), אלא כאו"א, אפילו איש פשוט ביותר, יכול וצריך לעורר אתערותא דלתתא שתפעול ענין למעלה.

ג. נשאלת השאלה הידועה: היכן זה מובא בנגלה?

והמענה הוא בפשטות – בענין התפלה: ישנה מצות עשה בתורה³ שכאשר ליהודי ישנם צרכים בבני חיי ומזוני וכיו"ב, עליו להתפלל ולבקש זאת מהקב"ה בדיבור.

ולכאורה, למעלה הרי הכל גלוי וידוע, עאכו"כ צרכיו של כל יהודי, ועאכו"כ צרכיו של איש פשוט שיש לו אמונה פשוטה ושלימה בהקב"ה ופשיטותו קשורה עם פשיטות העצמות⁴ – ומדוע א"כ צריכים שהוא יאמר זאת בתפלתו **בדיבור** דוקא!?

והביאור בזה: הקב"ה חפץ באתעדל"ת שתבוא מצד המטה, ודוקא בדיבור. ואע"פ שעיקר התפלה היא בלב⁵, אעפ"כ זה צריך לבוא גם בדיבור, ודוקא זה מעורר את ההמשכה למעלה.

וזהו כל ענין התפלה, שכל מה שיהודי צריך, כולל הענינים הכי עיקריים, שאלו הם עיקר הבקשות שבתפלת העמידה, עליו להמשיכם מלמעלה ע"י הדיבור שלו.

המשך השיחה בעמוד 11

למטה מעשרה טפחים".

(1) לקו"ש ח"ו ע' 80 הע' 70. ח"ח ס"ע 490 ואילך.

(3) רמב"ם הל' תפלה פ"א ה"א-ב. ועוד.

(2) ראה גם סה"ש תורת שלום ע' 237. אג"ק אדמו"ר

(4) לקו"ד ח"ג תצא, ב. ח"ד תקעה, ב. ועוד.

מהור"י צ"ח"א ע' תפח.

(5) ראה תענית ב, סע"ב.

(2*) וראה לקו"ש שם: "מען דארף האבן משיחין"

יש לומר לגוי שאם יקח שטח מארץ ישראל יתחייב מיתה!

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

א. מיד בתחלת פירושו על התורה אומר רש"י: "אמר ר' יצחק לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם וכו' ומה טעם פתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים".

בעצם, בענין זה עצמו - שארץ ישראל שייכת לבני ישראל - לא בכך מתבטא החידוש כאן, שהרי בני ישראל וארץ ישראל - חד הם, כמ"ש "זכפר אדמתו עמו", וכפי שמפרש ע"כ רש"י שלא כתוב "זכפר אדמתו ועמו" - עם וא"ו המפסיק או אפי' וא"ו המוסיף - מכיון שעמו ואדמתו הם דבר אחד (וכמדובר בזה בהתוועדות דוא"ו תשרי).

החידוש כאן הוא - שהדבר יגיע גם לידיעתו של הגוי ולא יהיו לו טענות על-כך! ולצורך כך הי' שינוי בתורה, שהיא אינה פותחת ב"החודש הזה לכם" אלא מ"בראשית ברא אלקים", כדי להראות ש"כל הארץ של הקב"ה היא גו' ברצונו נתנה להם (לאוה"ע), וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו".

ולכן אומרים "לתת להם נחלת גוים", דהיינו, לא אומרים שאף פעם ארץ ישראל לא היתה בידי אומות העולם ושגוים מעולם לא היו בה - אלא "נחלת גוים": הם בפירוש כן היו בארץ ישראל, אלא שזה הי' "ברצונו" של הקב"ה, "וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו" - לישראל, כלומר, בני ישראל לא גזלו אותה בכח ח"ו, כי אם כן, הרי שבמקרה כזה אדרבה - מכיון ש"אתם המעט מכל העמים", הם יכולים לקחת את זה בכח מידי ישראל, אלא הענין הוא ש"ברצונו נטלה מהם ונתנה לנו".

ומקדימים ואומרים "כח מעשיו) הגיד לעמו": למי מספרים זאת - ליהודים, לא לגוים, אבל רוצים שגם יספרו זאת לגוי; לא די בזה ששני יהודים יתלחשו על כך בבית-המדרש, אלא צריכים לצאת ולומר זאת בגלוי, עד שגם בן חמש למקרא יבין את-זה, ולא להתבייש; ואזי, כאשר יאמרו להם זאת, ברור הדבר שיקבלו את הדברים, מכיון שלגוי אין בחירה; לגבי יהודי זקוקים ל"עבודה" מיוחדת, משא"כ גוי אין לו בחירה ולכן הוא מקבל זאת, והיות שהתורה כך אומרת, בודאי שהדבר יועיל והגוי יקבל את הדברים.

והגם שאסור ללמוד עם גוי תורה שבעל-פה, אעפ"כ, הרי את שבע המצוות שנטצו בני נח, אדרבה - חובה ללמד אותם. וכמבואר ברמב"ם שבזמן ש"יד ישראל תקיפה" - צריכים לכפות את הגוי שיקיים שבע מצוות בני-נח. אמנם כעת, כש"אין יד ישראל תקיפה" - צריכים עכ"פ לדאוג לזה כל האפשרי.

ב. והנה, אחד משבע מצוות בני-נח הוא - גזילה. אשר על-כן, יש להסביר לגוי שכאשר ארץ ישראל נמצאת בידו - זוהי גזילה!

המשך השיחה בעמוד 7

"והנה טוב מאוד"

בקשר עם פ' השבוע הבאנו צילום נדיר (מוקטן) מהגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על קטע משיחת ש"פ בראשית ה'תשמ"ט (נדפסה בספר השיחות תשמ"ט ח"א ע' 21 ואילך)

להלן פענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

. . . און ניט נאָר היפך הטוב בזמן ההוא, נאָר די תוצאות בלתי רצויות פון דעם חטא ועונש וגירוש מגן עדן זיינען פאַראַן און נמשך בכל הדורות עד היום הזה (אָנהויבנדיק פון דעם ענין המיתה בעולם וואָס איז געקומען צוליב דעם חטא, ועד"ז צער עיבור וצער לידה, און דער עונש "בזיעת אפיך תאכל לחם" וכו').

[ויש לומר אַז צוליב דעם טעם קען מען ע"ד הפשט טאַקע ניט לערנען אַז דער חטא וגירוש כו' איז געווען ביום הששי – ווייל מ'קען אויף דעם ניט זאָגן "טוב מאוד", נוסף לזה (וגם זה עיקר) אַז אין דער סדר המקראות שטייען די אַלע זאַכן (דער ציווי ניט צו עסן פון עה"ד און דער חטא וגירוש מגן עדן) אין די ווייטערדיקע קאַפיטלעך, נאָכדעם "וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד", און נאָך "ויכולו גו' ביום השביעי גו'" – איז ע"ד הפשט פאַרוואָס זאָל מען בייטן דעם סדר און זאָגן אַז די אַלע זאַכן (וואָס זיי זיינען אַ ריבוי ענינים וואָס דאַרפן נעמען אַ ריבוי זמן (אַסך מער ווי עטלעכע טעג) ע"ד הטבע) זיינען געווען ביום הששי פאַר יום השביעי (חוץ פון די ערטער וואו רש"י זאָגט בפירוש אַז די מאורעות זיינען געווען פריער ביום הששי), ואדרבה – ס'איז כנ"ל, לגמרי ניט מסתבר אַז דאָס אַלעס איז געווען ביום הששי וועלכער סיום און ענדע איז "טוב מאד", כנ"ל.

משא"כ די גמרא – לימוד ע"ד הדרש, ההלכה, האגדה וכו' (וואָס איז ניט געבונדן צו פירוש הכתובים ע"ד הפשט) – לערנט אַז דער חטא און די עונשים על זה זיינען געווען ביום הששי].

ויש להוסיף עוד יותר בבניאור אין דרשת חז"ל עה"פ והנה טוב מאוד . . .

מוקדש לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל - נפטר ביום כ"ז אלול

ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמתית והשלימה

נדבת בנם - יבלחט"א - הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחיו

שטייט אין גמרא²⁶, אז אויך די זאכן - דער ציווי צו ניט עסן פון עץ הדעת, דער חטא כפועל און דער גירוש פון גן עדן - האבן אלע פאסירט כיום הששי: "שחים עשרה שעות הוי יום שעה ראשונה הוצבר עפרו"²⁷ כו' תשיעית נצטווה שלא לאכול מן האילן, עשירית סרה, אחת עשרה נידון, שחים עשרה נטרד והלך לר"ם²⁸.

דארן מען פארשטייט: לאחרי דערסיפור המאורעות פון יום הששי שטייט אין פסוקי²⁹ "יורא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי". שטעלט זיך די שאלה: ווי קען מען זאגן אז דער חטא עץ הדעת און דער דין ועונש על זה (די קללות) וגירוש מגן עדן (וואס איז אלץ געווען ביים הששי) איז "טוב מאד" - די אלע זאכן (דער חטא וכו') זיינען דאך דער תכלית ההיפך פון טוב ועאכור"כ פון "טוב מאד"³⁰?

און ניט נאר היפך הטוב בזמן ההוא, נאר די תוצאות בלתי רצויות פון דעם חטא ועונש וגירוש מגן עדן זיינען פאראן בכל הדורות³¹, עד היום הזה (אנהויבנדיק פון דעם ענין המיתה בעולם וואס איז געקומען צוליב דעם חטא, ועד"ו צער עיבור וצער לידה, און קללת האבן, "בועת אפיך חאכך לחם"³²)! ויש לומר אז צוליב דעם טעם קען מען ע"ד הפשט טאקע ניט לערנען אז דער חטא וגירוש כו' איז געווען ביים הששי - ווייל מ'קען אויף דעם ניט זאגן "טוב מאד", נוסף לזה (וגם זה עיקר) אז אין דער סדר המקראות שטייען די אלע זאכן (דער ציווי ניט צו עסן פון עה"ד און דער חטא וגירוש מגן עדן) אין די ווייטערדיקע קאפיטלעך, נאכדעם "יורא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד", און נאך "ויכולו גו' ביום השביעי גו'" - איז דאך גיטא קנין הכרח (ע"ד הפשט) אנהיבאל בייטן דעם סדר און זאגן אז די אלע זאכן (בפסוק איז זיינען א ריבוי ענינים וואס דארפן נעמען א ריבוי זמן) מער ווי א טאג (ע"ד הטבע)³³ זיינען געווען ביים הששי פאר יום השביעי (חץ פון די ערטער וואו רש"י זאגט בפירוש³⁴ אז די מאורעות זיינען געווען פריער ביים הששי³⁵), ואדרבה - ס'איז ניט מסתבר אז דאס איז געווען ביים הששי אויף וועלכע ע"ד שטייט "טוב מאד", כנ"ל.

משא"כ אין גמרא - לימוד ע"ד הדרש וכו' (וואס איז ניט געבונדן צו פירוש הכתובים ע"ד הפשט) - שטייט בפירוש אז דער חטא און די עונשים על זה זיינען געווען ביים הששי³⁶. ד. הועט מען עס פארשטיין לייט דעם ביאור אין דרשת הו"ל³⁷ עה"פ והנה טוב מאד - "טוב זה יצר טוב, מאד זה יצר הרע", "טוב זה מלאך החיים, מאד זה מלאך המות", און ווי "בתורתו של מאיר מצאו כתוב והנה טוב מאד, והנה טוב מות"³⁸.

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח ר' משה נחום בהרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר

נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסח, ה'תשע"א

יה"ד שתיכף ומיד יקויים העווד הקיצו ורגנו שוכני עפר" והוא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

מוקדש
לכ"ק אדמו"ר שליט"א
מלך המשיח
מהרה יגלה אכיו"ר

לזכות

הרה"ת ר' **מרדכי אברהם הכהן שיחי'**
וזוגתו מרת **רבקה לאה תחלי'**
כ"ץ
לרגל יום השנה לנישואיהם,
בדר"ח מ"ח ה' תהא שנת פלאות אראנו
לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י יו"ח שיחיו

נדפס לעילוי נשמת

ר' **אפרים יונה ב"ר אורי אהרן יואל ז"ל זיסק**

ולע"נ מרת **חי' רחל בת ר' פנחס זליג ז"ל**

ולע"נ ר' **מאיר ב"ר צבי הירש** ע"ה ולע"נ ר' **פנחס זליג ב"ר יצחק ע"ה**

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו – לשפע ברכות עד בלי די